

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

V. Quomodo examen particulare iuxta singulas virtutum partes & gradus faciendum, & diuidendum sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40072

CAPVT V.

Quomodo examen particulare iuxta singulas virtutum partes & gradus faciendum & diuidendum sit.

DE HUMILITATE.

1. **N**VLLA verba proferre, quæ in laudem & æstimationem mei queant redundare.

2. Non efferri lætitia, quando alius me laudat, aut bene de me loquitur; sed aliquam inde potius mei humiliandi & confundendi occasionem capere, cum videam me non esse talem, qualem aut alij me esse putant, aut ipse esse deberem.

His addi potest, gaudere, quando alius quis laudatur, aut aliorum sermone celebratur: Et cum aliquem propterea dolorem, vel inuidiæ motum in me percipiam, eum ut defectum ac peccatum à me repellere, vti, & quando aliquam complacentiam aut vanam lætitiã in me, quod alij bene de me loquantur, aduerro.

3. Nihil prorsus ab humanos aliquos respectus agere, nec vt ab hominibus videar, vel æstimer, sed pure propter Deum.

4. Non excusare me, multo vero minus culpam in alium tam extrinsecus, quam intrinsecus conijcere.

5. Vanas, elatas, & superbas, quæ mihi circa res ad aliquem honorem & æstimationem mei quomodolibet spectantes incidant, cogitationes refecare & præscindere.

6. Omnes vt me superiores ducere, non speculatiue tantum, sed etiam practice & re ipsa; ea me erga quoscunque humilitate & reuerentia gerendo, quasi si mei superiores forent.

7. In bonam partem accipere omnes, quæ mihi se offerent, humilitatis occasio-

quod in super generale examen, quod omnia, quæ dicta sunt, complectitur, quotidie faciamus.

Adeo quidem bonum est, examen particulare non nisi circa rem vnam institui, vt ipsum etiam vitium & virtutem conueniat non raro (imo vt plurimum) in varias partes & gradus diuidere, & membratim primo circa vnam eius partem, vel gradum, mox circa aliam particulare examen instituire; vt hoc pacto quis melius, quod desiderat, consequatur. Nam si rem in genere simul acciperemus, nihil penitus proficeremus. Verbi gratia, si quis examen particulare de eradenda ex animo superbia, & inferenda eius loco humilitate facere voluerit, non enim in genere capiat oportet, hoc modo: Nulla in re penitus superbiam præferre volo, sed in omnibus humilitatem sectari: hoc namque multa simul includit, & plus quam st suum de tribus quatuorve rebus simul iunctis examen faceret: quocirca parum aut nihil proficiet, quia multa simul complectitur; sed vitium id est in partes, membra, ac gradus aliquos dispartendum: quia inimicis hoc modo distractis ac diuisis, & singillatim singulos aggrediendo, cum ipsi facilius expugnabuntur, tum nos, quod spectamus, compendiosiori via assequemur.

Vt autem hoc melius ad praxim reduci queat, primaria aliquot capita, de quibus particulare institui examen potest, hic proponemus, in suas ea partes & gradus distinguendo. Quod licet à nobis, quoad aliquas virtutes, in peculiaribus de iisdem tractatibus, abunde fiat, vt tamen omnia vno simul velut fasces comprehensa (quod proprius eorum hic sit locus) habeantur, paucis ea hic simul proponemus. Id quoque imaginis ac speculi instar nobis esse poterit, in quo nos ipsi speculemur, virum in spiritu progrediamur, ac, quid ad perfectionis complementum nobis desit, videamus.

* *

Tres gradus
humilitatis.

casiones: atque in hoc me indies proficere, & per hos tres gradus ascendere oportet: Primo eas patienter, secundo prompte ac facile; tertio alacriter & late ferendo: nec ante cessare, quam plane gaudeam & exultem, dum ab alio contemnor & despicior, ut sic CHRISTO, qui mei causa contemptus, illusus, & ludibrio habitus est, assimilet, & imitet.

8. De eo quoque particulare examen quis institueret in hac materia, quam in alia qualibet ei simili, potest, ut aliquot humilitatis, aut alterius cuiusquam virtutis, de qua examen particulare facit, actus exercitiave concipiat, tam interiora, quam exteriora; tot nimirum mane, & tot vesperi exercendo, primo pauciora, postea plura; & ita semper crescendo, donec quendam virtutis eius habitum & consuetudinem contrahat.

II. DE CHARITATE FRATERNATA.

1. De proximo non detrahere, neve vllum eius peccatum, tamen si leuissimum ac publicum, commemorare: eius gesta & opera verbis non deterere, neve vllum vilipendij eius aut despectus, tam illo presente, quam absente, signum ostendere; sed de omnibus ita loqui, ut eos bonos, honorabiles, & estimatione dignos esse, ex ore meo verbisque nemo non colligere queat.

2. Nunquam dicere alteri, Talis hoc de te dixit, praesertim res si sit, quae ipsum audita queat offendere. etsi alioquin in se leuis sit: hoc namq; nihil est aliud, quam discordias & zizania dissensionis inter fratres ferere.

3. Nulla scommata dicere, non verba, quae proximum mortificent, non quae cum amaricent, non quae impatientiam aliquam spirent. Non contendere verbis, non contradicere, alium quoque non subditum aut commissum non reprehendere.

4. Omnes amice & ex charitate com-

plecti, idq; operibus ipsis declarare, ipsis, prout fas erit, prospicere, iuuare & delectare procurando. quando vero quis ex officio alijs tenetur puidere, tunc in hoc potissimum intendat oportet, & quod opere non poterit prestare, bono intuitu, bonis responsis ac verbis supplere satagat.

5. Quamcunque auersionem cauere, & multo minus eam re ostendere; qualis, verbi gratia, esset, ob aliquam offensulam alium alloqui, aut quapiam in re iuuare (cum possit) detrectare, aut signo quopiam significare, non vsque adeo sibi in illo complacere, seque ab eo alieniorem paulo esse.

6. Non esse in conuersatione cum proximo singularem, quod sit particulares familiaritates & amicitias, quae alios offendunt, declinando.

Neminem diiudicare, sed potius defectus eius tum apud se, tum alios excusare conari, magno omnes in pretio habendo.

III. DE MORTIFICATIONE.

1. In ijs omnibus, quae se offerunt rebus & occasionibus me mortificare, non tamen ut eas ego ultra quaram, etsi vel immediate a Deo procedant, vel per superiores, vel etiam proximos nostros & fratres, vel demum alia quacunq; ratione nobis obueniant, & grater suscipere, & fructum ex ijs aliquem capere stuyendo.

2. In omnibus illis me mortificare, quae me impediunt, quo minus vel regulas meas serue, vel ea, quae quotidie & ordinarie ago, tam spiritualia, quam exteriora rite exequar. Omnes namq; quos in ijs committimus defectus inde tantum ut plurimum ortum habent, quod vel nos in laboris ac difficultatis alicuius susceptione non superemus & mortificemus, vel delectatione voluptatula aliqua carere nolimus.

3. Mortificare me in incessu, ut eadem modestia, qua Religiosum decet ac praesertim in illis, quae ad oculos & linguam spectant, si quando in ijs aliquid est mortificandum.

4. Mor-

4. Mortificare me quoque in quibusdam, quæ alias licite facere possem, uti in non egrediendo domo, in non videndis pulchris rebus ac curiosis, in non interrogandis inquirendisque ijs, quæ ad me non spectant, in non dicendo id, quod libenter dicerem: aliaque id genus. In examine proponendo tot mortificationes mane, tot vesperi facere, à minoribus incipiendo, & semper ad maiora progrediendo. Harum namque mortificationum voluntariarum, tametsi in rebus parvis, exercitium magnum afferre fructum & utilitatem solent.

5. In ijs denum rebus me mortificare, quas alioquin ex officio facere debeo. Ut, dum ad mensam, studia, lectionem, prædicationem, aut aliud quodcunque exercitium, quod delectat, peragendum abeo, appetitum & voluntatem meam mortificem, in corde meo dicendo, Nolo id Domine agere, quia mihi placet aut delectat, sed quia tu ita fieri iubes.

IV. DE ABSTINENTIA VEL
GULA.

1. Ante vel post statutam horam, & extra ipsum refectiois locum non comedere.
2. Contentum esse ijs cibis, qui toti domui in prandium præbentur, alios novosque non querendo, neve eos alio novoque modo coctos vel conditos, nullas quoque particularitates, sine evidenti necessitate, admittendo.
3. In communibus illis cibis, quoad quantitatem, temperantiam regulam non excedere.
4. Non comedere auide, aut festinanter, sed modeste ac decenter, ab appetitu & delectatione gulæ me extra debitos limites abripi non sinendo.
5. Non loqui de ijs, quæ ad escã pertinent, multo vero minus ob cibos submissistratos obstrepere, vel de ijs idem cõqueri.
6. Omnes de gula cogitationes rescindere ac repellere.

V. DE PATIENTIA.

1. Nullum exiretius impatiretæ, sed

potius summe pacis tum in verbis & operibus, tum in ipso vultus indicio signum edere, omnes in contrarium nurus & aspectus compescendo.

2. Non permittere, ut aliqua in corpore perturbatio, malignus sensus, indignatio vel tristitia ingrediatur: multo vero minus aliqua vindictæ, quantumvis leuoris, appetentia.

3. Omnia & quælibet aduersa, quæ mihi obuenient, velut à Dei manu, ad maius animæ meæ bonum, & profectum meum emisse accipere, quomodo cunque demum, & quacumque via ea contingant.

4. In eorum praxi me hisce tribus gradibus exercere: Omnia, quæ mihi occurrunt, primo patienter; secundo prompte & facile; tertio, cum gaudio & hilariter tolerando: quod illa Dei sit voluntas & beneplacitum.

Trei gradus patientia.

VI. DE OBEDIENTIA.

1. In exteriori obedientia exactissimum esse, ut etiam litteram scribi cõptam relinquam, & ad minimum voluntatis Superiorum nutum ac significationem paream, expressum aliud mandatum non expectans.
2. Obedire voluntate & corde sincero, ut idem velle, & voluntatem eandem habeam, quam Superior.
3. Obedire quoque intellectu & iudicio, ut idem plane sentiam & censeam, quod Superior, nullis in contrarium iudicijs aut rationibus locum dando.
4. Superioris vocem & campanulæ signum, velut Dei vocem accipere, & cuilibet Superiori non secus ac ipsi Christo Domino, nec non omnibus Superioribus subordinatis ex animo obedire.
5. Obedire obedientia cæca, id est, non indagando, nec examinando, nec scrutando præceptiones, quam scilicet ob causam, & ad quid sic mihi imparet; sed omnis rationis instar mihi sit, quod id mihi Superior iniunxit & mandarit.

6. Ad ipsos etiam voluntatis actus tranſite, vt nimirum aſſueſcam cogitare, me, dum obedio, in eo voluntatem Dei facere; & hoc vnica mea voluptas, & omne gaudium meum ſit.

VII. DE PAUPER TATE.

1. Nihil proſus, ſine licentia Superiorum, domi vel foris alteri dare, vel ab ipſo accipere.

2. Nihil eorum, quæ domus & cubiculi alieni ſunt, ſine facultate mutuo dare, vel accipere.

3. Nihil ſuperfluum habere, ſed omne id, quod mihi neceſſarium non erit, tam in libris & cubiculi mei apparatus, quam in victu, veſtitu, atque adeo rebus alijs, à me abdicare.

4. Studere debeo, vt etiam in ipſis rebus neceſſarijs, quas uſurpabo, pauper eſſe videar, cum reuera pauper ſim; viliffima, ſimpliſſima, minusque pretioſa ex ijs deligendo mihi. Adeo vt tum in cubiculo, veſtitu, victu, tum in rebus cæteris, ipſa paupertatis virtus ſemper cluſceat, & pauperem me eſſe etiam foris appareat; ita vt deſiderem, quin etiam gaudeam, cum quæ domi viliffima & pauperriſima ſunt, uſui meo cedunt; idque ad maiorem meam abnegationem, maioremque ſpiritus mei vilitatem.

5. Gaudere, ſi quando mihi etiam in ipſis rebus neceſſarijs aliquid defuerit: nam ille vere & perfecte pauper ſpiritu eſt, ac IESV CHRISTI imitator: qui, cum diues adeo & potens eſſet, noſtri cauſa pauper factus eſt, & in ipſiſſimis rebus neceſſarijs multa ſibi deſeſe paſſus eſt, famem, ſitim, frigus, calorem, deſatigationem ac nuditatem feſendo.

VIII. DE CASTITATE.

1. Oculos caute cuſtodire, eas perſonas & res non intuendo, quæ tentationis carnalis eſſe queant incentiuum.

2. Verba, quæ ad hanc materiam dirigantur, aut motus, appetitus & cogita-

ones inhoneſtas excitare nata ſint, nulla loqui vel audire; vt nec ſimilia è libris legere.

3. Nullis cogitationibus huc tamen ſi remote ſpectantibus, locum vel minimum dare, ſed eas exorientes ſtatim diligentiffime ac celeriter repellere.

4. Alterius perſonæ manus, ne dum caput aut vultum contingere, aut ea in ſe tangi ſinere.

5. Magna erga ſeipſum decencia & honeſtate vt, proprium corpus non intuendo, nec denudando, nec tangendo, niſi dum expreſſe id erit neceſſarium.

6. Particulares amicitias non colere, nulla etiam munuſcula dare, vel accipere; cum ijs, qui eſſe poſſint tentationis occaſio, & erga quos ſe aſſici & inclinari ſenſerit, caute circumſpecteque ſe gerere, illorum familiaritatem, conuerſationemque, quoad eius fieri poteſt, euitando: quod vnicum eſſe ſolet in his rebus remedium.

IX. VT ORDINARIA OPERA BENE OBEAM.

1. Nullum efluere diem ſinere, quo ſpiritualia exercitia mea complete perfecteque non faciam, vniuerſum tempus, quod ijs deſtinatum eſt, ipſis impendendo; & cum neceſſaria aliqua urgentiq; occupatione tunc temporis diſtinebor & impediatur, defectum hunc alio ſupplere & reſarcire.

2. Orationem mentalem, & examina, tam generale, quam particulare, benediteque peragere, tum illius additiones exacte obſeruando, tum in examinibus dolorem & confuſionem de delictis meis, nec non emendationis propoſitum concipiendo potius, quam anxie quoties impigerim excuriendo: nam in prioribus illis tota examinis vis & fruſtus conſiſtit, quod quia raro obſeruatur, hinc paruam nonnulli ex ea fruſtum capiunt.

3. Reliqua exercitia ſpiritualia bene & prout oportet agere, pura Miſſam celebrare, ſpiritualem librum legere, & poenitentias ac mortificationes tam publicas

publicas quam priuatas obire, finem & fructum, ob quem singula instituta sunt, inde colligere procurando, nec ea velut consuetudine, & pro forma (vt dicunt) suscipiendo.

4. Officium ac ministeria mea omnia rite obire, faciendo quidquid potuero, & quantum in me erit, vt bene ea succedant & peragantur, vtpote qui propter Deum & coram Deo illa exequor.

5. Nullum sponte & aduertenter in ijs errorem committere.

6. Parua & tenuia etiam permagni facere.

7. Et quoniam in his operibus ordinarijs, quae quotidie agenda occurrunt, bene obeundis, omnis meus profectus & perfectio consistit, quotiescunque aduertero me in hoc deficere & intepesce-re, sedulo curabo, vt examen meum particulare aliquot diebus de ea re facere praesumam, vt hoc pacto spiritum renouem, meque in illis perfecte exequendis velut restaurem.

X. VT OMNIA PURE AGAM PROPTER DEUM.

1. Nihil ob aliquem respectum humanum, aut vt ab hominibus videar, vel aliter, neve ob commodum, vtilitatem, delectationem, aut voluptatem propriam facere.

2. Sed omnia opera mea pure propter Deum agere, assuescendo paulatim etiam actualiter omnia ad Deum referre. Primo quidem mane, cum exurgor: deinde ad operis cuiusque initium: tertio, in ipso etiam opere, saepe numero in eo cor meum ad Deum sustollendo, dicendo nimirum: *Propter te Domine, & propter gloriam tuam, & quia tua cupis, hoc facio.*

3. Examen hoc facere de eo, vt quae haecenus dicta sunt, tot vicibus mane, & tota prandio exerceam; incipiendo primo a minoribus, & deinde ad maiora paulatim ascendendo, donec habitum quandam & consuetudinem contraxero, cor meum frequentissime ad Deum inter-

operandum sustollendi, inque illis aliud non spectandi, quam diuinæ eius maiestati pure complacere.

4. Non ante examen hoc & exercitium intermittendum est, quam eo perueniam, vt ita facia opera mea, quasi qui Deo seruit, & non hominibus; & non ante, quam ita ea peragam, vt semper actualiter in ijs anem Deum, gaudens, quod eius in illis voluntatem faciam, & hoc omnis mea in ijs voluptas sit & delectatio. Adde, vt, dum opus perago, magis amare videar, quam operari.

5. Haec scilicet esse debet continua Dei praesentia, in qua ambulare, & continua oratio, quam semper facere procurare debeo. Anima namque mea perutilis & bona ea futura est, mihi que erit adiumento, vt omnia opera mea bene perfecteque peragam.

XI. DE CONFORMITATE VOLUNTATIS NOSTRAE CUM DIUINA.

1. Omnia quae occurrunt, & quoslibet casus, magna ea sint vel parua, hac via & ratione veniant, vel illa accipere, velut à manu Dei venientia, vtpote qui patris ea mihi affectu, & visceribus paternis, ad maius bonum & vtilitatem meam, vtque hoc pacto me cum sanctissima & diuina voluntate ipsius conformem, immittit: perinde ac si ipsummet Christum coram viderem, mihi dicentem: *Volo, fili, vt hoc nunc agas vel patiaris.*

2. Operam dare, vt in hac mei cum diuina voluntate omnibus in rebus conformitate, quotidie proficiam, semperque progrediar, idque per tres hosce gradus: Primo, eas cum patientia; Secundo, cum promptitudine & facilitate; Tertio, cum gaudio & hilariter ferendo, quod nimirum haec Dei sit voluntas & beneplacitum.

3. Hoc in examine & exercitio tam diu manere & exerceri debeo, donec visceralem quandam gustum & delectationem in me percipiam, quod Domini in me voluntas, tametsi aliqui in eo

Hh 2 mihi

mihī labores, despectus & dolores subeundi sint, adimpleatur, ac donec tota mea voluptas & delectatio sit, ipsa Dei voluntas & beneplacitum.

4. Nihil omittere, quod Dei voluntatem, & maiorem eius gloriam & seruitium esse sciam: imitari conando in eo Redemptorem nostrum Iesum, qui ait: *Ego qua placita sum ei (Patrimo aeterno) facio semper.*

Joan. 8.29.

5. Exercitium hoc peragere optima erit semper in Dei praesentia, & continua oratione ambulandi ratio, atque inprimis vile.

Exercitium
amoris diuini.
22.

6. Examen mortificationis, quod supra posuimus, melius fiet, si per modum conformitatis cum diuina voluntate assumatur, omnia scilicet, quae accidunt & ingruunt, velut à Dei manu venientia, uti ante paulo dixi, accipiendo. Atque hoc pacto erit id & facilius, & sapidius, & utilius: erit namque quoddam amoris diuini exercitium.

Notandum porro hic est, nos per hanc non velle dicere, quasi examen particulare necessario eo sit ordine peragendum, quo virtutes hic à nobis proponuntur, aut eo graduum & partium ordine, qui in harum qualibet ponitur. Illud tantum hoc loco praescribendum, eam quemque sibi virtutem seligere debere, qua magis opus habeat, & ab illa eius parte & gradu initium ducere, qui ipsi magis erit necessarius: quem ubi decurrerit & perfece- rit, ex alijs deligat ea, quae magis conueniant, donec tandem, adiuuante Dei gratia, in ea virtute fuerit perfectus.

Magis neces-
saria prius
assumenda.

CAPVT VI.

Materia examinis particularis non est facile mutanda: & quandiu ipsum de vna eademque materia instituendum sit.

NOTANDVM hoc loco est, non esse de facili ipsum examinis modum immutandum, modo scilicet circa hanc,

modo circa illam rem ipsum instituendo; hoc namque est in orbem circuire, uti dicunt, & suo in itinere non progredi: sed vna res est ad finem vsque prosequenda, & deinde ad aliam procedendum. Vna quippe ex causis, ob quas nonnulli tam parum fructus ex examine capiunt, solet esse haec, quod non nisi velut interruptos quosdam & semitruncos impetus faciant, ad octiduum scilicet vel duas hebdomadas, vel etiam mensem, circa rem vnam examen instituendo; ac statim defatigantur, atque ad aliam defultoria quadam leuitate transeant, priorem nondum adepti; itaque nouum quendam impetum faciant, & paulo post rursus alium.

Quemadmodum si quis toto conuulsu saxum ingens, per quandam montis crepidinem, vsque ad summum eiusdem fastigium protrudere conatus, mox ut aliquantulum id protrussisset, defatigaretur, ipsumque dimittens ad imum vsque deuolui sineret; ac deinde rursus, ac tertio ipsum voluere reinciperet, is nunquam, etiam summopere sudaret ac laboraret, in eo quo vellet loco saxum collocaret. Tales sunt ij, qui super rem vnam examen instituere occipiunt, & ante quam ipsam ad exitum deducant & obrineant, illa ommissa, statim ad aliam, ac rursus aliam auolant. Hoc scilicet est defatigari, & non consummare. *Semper discentes, & nunquam ad scientiam veritatis peruenientes.*

Hoc quippe perfectionis negotium non per interruptum & interceptum quendam impetum obtinetur; sed magna in rem vnam est perseuerantia hominum insistendum, magno in illam conatu conuincendum, ac tandiu in ea permanendum, donec ipsam plane, quamuis magno sudore ac labore, obrineat.

Quemadmodum, inquit Chryso- stomus, illi, qui thesaurum aliquem, aurum, argentique fodinas offodiunt, graue non ducunt fodere, terram eruere, quacumque ipsis obijciuntur impedimenta perfringere, & decem, imo viginti cala- morum spatio in terram penetrare, ut tan- dem